

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 497/2025-32

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom Mgr. Petrom Kupkom, Hlavná 23, Trnava, proti postupu Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 1T/67/2019 a postupu Krajského súdu v Trnave v konaniach vedených pod sp. zn. 5To/11/2020 a sp. zn. 5To/42/2025 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 1T/67/2019 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadost'učinenie v sume **3 000 eur**, ktoré **je** mu Okresný súd Trnava **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Okresný súd Trnava **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **949,17 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti a skutkový stav

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 25. júla 2025 domáhal vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie svojej veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných

práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), a to postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1T/67/2019 a postupom krajského súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 5To/11/2020 a sp. zn. 5To/42/2025. Sťažovateľ zároveň navrhol, aby ústavný súd prikázal krajskému súdu v konaní sp. zn. 5To/42/2025 konať bez zbytočných prietahov a priznal mu finančné zadost'učinenie v celkovej sume 14 000 eur (z ktorých by mal okresný súd uhradiť 12 000 eur a krajský súd 2 000 eur), ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľovi bolo v roku 2018 vznesené obvinenie za prečin ublíženia na zdraví a výtržníctva. Po skončení vyšetrovania podal prokurátor 12. novembra 2019 na sťažovateľa obžalobu na okresnom súde, ktorý ju uznesením odmietol a vec vrátil prokurátorovi. Proti tomuto uzneseniu podal prokurátor sťažnosť, o ktorej rozhodol krajský súd (5To/11/2020) tak, že uznesenie zrušil a okresnému súdu uložil, aby vo veci znova konal a rozhodol. Nasledujúci skutkový stav opísaný v ústavnej sťažnosti bol nekompletný a mätúci, preto si musel ústavný súd vyžiadať príslušný súdny spis. Z neho zistil, že po vrátení veci z krajského súdu rozhodol okresný súd rozsudkom z 26. apríla 2023, ktorým uznal sťažovateľa za vinného. Proti rozsudku podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd (5To/105/2023) uznesením z 2. novembra 2023 tak, že rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Následne 21. februára 2025 vydal okresný súd druhý rozsudok, ktorým znova uznal sťažovateľa za vinného. Sťažovateľ podal aj proti tomuto druhému rozsudku 10. marca 2025 odvolanie a od 23. apríla 2025 je preto vec na krajskom súde (5To/42/2025).

3. Podľa sťažovateľa predstavuje celková dĺžka jeho trestného stíhania viac ako 7 rokov a dĺžka súdneho konania takmer 6 rokov, čo podľa neho samo osebe indikuje neprimeranú dĺžku konania. Predmet samotného konania podľa sťažovateľa nie je z právneho hľadiska zložitý na posúdenie, sťažovateľ žiadnym spôsobom neprispel k doterajšej dĺžke súdneho konania a prietahy v konaní spôsobili práve súdy svojou nečinnosťou, k čomu ale sťažovateľ neuviedol ďalšie podrobnosti.

4. Sťažovateľ si uplatnil aj finančné zadost'učinenie v celkovej výške 14 000 eur, ktoré odôvodnil tým, že prebiehajúce trestné stíhanie má vplyv na jeho spoločenský aj profesijný život a ovplyvňuje nielen jeho povesť, ale aj praktické aspekty každodenného fungovania. Prebiehajúce konanie vzhľadom na jeho trvanie znáša ťažko najmä zo psychického hľadiska, čo spôsobuje jeho frustráciu až zúfalstvo. Taktiež dôvodil, že v napadnutom konaní už nebude možné dosiahnuť nápravu iba samotným odstránením prietahov vzhľadom na nezvratný stav, ktorý už vznikol v priebehu predmetného konania narušením jeho právnej istoty.

II.

Procesný postup ústavného súdu

5. Ústavný súd ústavnú sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. I. ÚS 497/2025-16 z 3. septembra 2025 ju podľa § 56 ods. 1 a 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

6. Ústavný súd následne 8. septembra 2025 vyzval predsedu okresného súdu, ako aj predsedníčku krajského súdu, aby sa vyjadrili k ústavnej sťažnosti sťažovateľa. Podpredsedníčka krajského súdu v podaní doručenom 11. septembra 2025 predložila vyjadrenie sudcu spravodajcu, ktorý zdôraznil

časové obdobia, keď v napadnutom konaní konal samotný krajský súd. Konkrétne išlo o obdobia od 12. februára 2020 do 20. mája 2020 (5To/11/2020) a od 20. júla 2023 do 14. decembra 2023 (5To/105/2023) a momentálne bol spis predložený krajskému súdu 23. apríla 2025, pričom aktuálne je nariadený termín verejného zasadnutia na 9. október 2025. Vyjadrenie predsedu okresného súdu bolo doručené ústavnému súdu 23. septembra 2025 a predseda v ňom stručne zhrnul chronológiu napadnutého konania, pričom zdôraznil, že z tejto chronológie je zrejmá miera zavinenia samotného sťažovateľa s dĺžkou konania. Konkrétne poukázal na žiadosti sťažovateľa o odročenie termínov nariadeného pojednávania v novembri 2024 a vo februári a v marci 2021. Okrem toho tiež na okolnosť, že po zmene zákonného sudcu sa na základe žiadosti sťažovateľa muselo hlavné pojednávanie vykonať odznova. Predseda okresného súdu poukázal tiež na objektívne okolnosti napadnutého konania, najmä na fakt, že v ňom bol spolu šesťkrát zmenený zákonný sudca. Zdôraznil pritom tiež, že dĺžka konania bola zohľadnená aj v uloženom treste, ako to vyplýva z rozsudku okresného súdu z 21. februára 2025. Z uvedených dôvodov považoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa za nedôvodnú, pričom osobitne považoval za neprimerané uplatnené finančné zadosťučinenie, ktoré navyše nebolo zo strany sťažovateľa ani relevantným spôsobom odôvodnené.

7. Sťažovateľ podaním doručeným ústavnému súdu 10. septembra 2025 bez akéhokoľvek komentára alebo vyjadrenia pripojil k svojej ústavnej sťažnosti potvrdenie o zmene sudcu z 2. februára 2020 a odvolanie z 10. marca 2025.

8. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s podaniami účastníkov dospel k názoru, že od ústneho pojednávania nemožno v tomto prípade očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Sťažovateľ v petite svojej ústavnej sťažnosti označil namietaný postup krajského súdu nekompletné iba spisovými značkami 5To/11/2020 a 5To/42/2025, pričom úplne opomenul spisovú značku 5To/105/2023, pod ktorou krajský súd tiež rozhodoval v napadnutom konaní. Z kontextu situácie, resp. ústavnej sťažnosti je ale zrejmé, že jeho ústavná sťažnosť smerovala proti celkovému postupu krajského súdu v napadnutom konaní, ústavný súd preto ustálil, že ústavná sťažnosť sťažovateľa smeruje proti postupu krajského súdu v napadnutom konaní vo všeobecnosti. Zdôrazňujúc materiálnu ochranu vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ústavný súd posudzoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa vo vzťahu ku krajskému súdu v súvislosti s rozhodovaním o opravných prostriedkoch v trestnom konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 1T/67/2019.

10. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo teda posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1T/67/2019 a postupom krajského súdu v súvislosti s rozhodovaním o opravných prostriedkoch v trestnom konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 1T/67/2019, došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, resp. jeho práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

11. Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 38 ods. 2 listiny osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

12. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom tohto základného práva je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba čakajúca na rozhodnutie všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04). Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05). Ústavný súd zároveň zdôraznil, že z hľadiska hodnotenia povahy veci sa oprel o všeobecnú zásadu uznávanú aj v judikatúre ESLP, podľa ktorej sa primeraná lehota na konanie v trestných veciach v dôsledku mimoriadne citeľného zásahu do sféry osobných práv a slobôd, ktorý je s priebehom trestného procesu spojený, musí posudzovať prísnejšie (II. ÚS 32/03).

13. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

14. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, táto je pri trestných činoch ublíženia na zdraví a výtržníctva determinovaná konkrétnymi okolnosťami prípadu. Predseda okresného súdu uviedol, že v napadnutom konaní išlo síce o jeden skutok, ale dva trestné činy, pričom zdôraznil rozsah dokazovania, ktorého súčasťou bolo aj znalecké dokazovanie. Z toho dôvodu nepovažoval predmetnú trestnú vec za skutkovo jednoduchú. V každom prípade z vyjadrenia okresného súdu je zrejmé, že potenciálna skutková zložitosť veci nebola hlavným dôvodom dĺžky napadnutého konania.

15. Správanie účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prietahom. Ústavný súd v rámci tohto bodu musel konštatovať, že hoci sťažovateľ využíval legálne spôsoby ochrany svojich práv (žiadosť o opätovné vykonanie dokazovania po zmene zákonného sudcu, žiadosť o odročenie pojednávania z dôvodu kolízie pojednávania na strane jeho právneho zástupcu, pričom sťažovateľ nesúhlasil so zastúpením koncipientom alebo substitútom), tieto tiež mali vplyv na dĺžku napadnutého konania. Pritom práve v novembri 2024 muselo byť sťažovateľovi, ako aj jeho advokátovi zrejmé, že konanie sa blíži ku koncu, zopakovaním hlavného pojednávania sa toto konanie zákonite predĺži a zároveň žiadal o odročenie pojednávania nariadeného na 10. december 2024 pre kolíziu pojednávania svojho advokáta. V tomto zmysle možno konštatovať, že aj sťažovateľ čiastočne spôsobil svojím konaním predĺženie konania, čo ústavný súd zohľadnil pri rozhodovaní o sume finančného zadosťučinenia uplatneného sťažovateľom.

16. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup konajúcich súdov (okresného súdu a krajského súdu) v napadnutom konaní.

17. Z dosiaľ 6-ročnej dĺžky napadnutého súdneho konania pripadá takmer 5 rokov na okresný súd. Hoci predseda okresného súdu odkázal na objektívne okolnosti predlžujúce dĺžku napadnutého konania (najmä šesťnásobná zmena zákonného sudcu), vo vzťahu k týmto okolnostiam ústavný súd opakuje, že akékoľvek systémové nedostatky, resp. preťaženia v oblasti výkonu spravodlivosti nemožno pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru oslabiť poukázaním na personálne kapacity príslušných súdov (m. m. IV. ÚS 76/07, I. ÚS 294/2016, III. ÚS 583/2016).

18. Okrem toho ústavný súd zdôrazňuje, že prvý meritórny rozsudok okresného súdu bol podľa krajského súdu zrušený z dôvodu, že rozhodol o vine sťažovateľa na základe dôkazov, ktoré nemohli byť podkladom na také rozhodnutie, ako aj preto, lebo okresný súd nedôvodne odmietol návrhy obhajoby na vykonanie dokazovania. Už len z tohto dôvodu nebolo možné považovať postup okresného súdu v napadnutom konaní za efektívny. Pritom platí, že s odstupom času klesá efektivita represívneho účinku trestného práva ako celku. V napadnutom konaní teda ústavný súd nemohol posúdiť postup okresného súdu ako efektívny, čo spolu s dĺžkou konania dosahujúcou takmer 6 rokov indikuje porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, a to aj bez toho, aby špecifikoval konkrétne obdobia nečinnosti.

19. Na základe uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a jeho právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru boli postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1T/67/2019 porušené (bod 1 výroku tohto nálezu).

20. Ústavný súd podotýka, že príspevok krajského súdu k dĺžke napadnutého konania bol minimálny, pričom časové úseky, keď bol súdny spis k dispozícii krajskému súdu – 3 mesiace pri rozhodovaní o sťažnosti prokurátora o odmietnutí obžaloby, 5 mesiacov pri prvom odvolaní a 5 mesiacov pri druhom odvolaní – svedčia podľa ústavného súdu o mimoriadne efektívnom postupe. Zo 6-ročného súdneho konania tak na konanie pred krajským súdom pripadá iba približne jeden rok hoci svoju právomoc v napadnutom konaní uplatnil až v troch prípadoch (1 x sťažnosť, 2 x odvolanie). V tomto kontexte nemohol ústavný súd vytknúť krajskému súdu žiadnu okolnosť, ktorá by mohla byť základom na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov proti nemu. Ústavnej sťažnosti sťažovateľa proti krajskému súdu teda ústavný súd nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

IV.

Príkaz konať a primerané finančné zadosťučinenie

21. Ústavný súd konštatuje, že podľa skutkového stavu sa napadnuté konanie na okresnom súde skončilo vydaním druhého, zatiaľ neprávoplatného meritórneho rozhodnutia z 21. februára 2025. Vec sa momentálne nachádza po podaní odvolania na krajskom súde, pričom ústavný súd už konštatoval, že krajský súd postupuje efektívne, pričom aj termín verejného zasadnutia je nateraz stanovený na 9. október 2025. Pretože ústavný súd nevyhovel ústavnej sťažnosti sťažovateľa

smerujúcej proti krajskému súdu a s poukazom na nariadený termín verejného zasadnutia, ústavný súd nevyhoviel ústavnej sťažnosti ani v tej časti, v ktorej sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd prikázal krajskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov (bod 4 výroku tohto nálezu), pretože takýto príkaz uložený krajskému súdu v aktuálnej procesnej situácii nemá žiadne opodstatnenie

22. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojim rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

23. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

24. Sťažovateľ si uplatnil proti okresnému súdu finančné zadost'učinenie v sume 12 000 eur, ústavný súd ale považoval túto sumu za neprimeranú, preto ju znížil a priznal mu finančné zadost'učinenie vo výške 3 000 eur (bod 2 výroku tohto nálezu). Pri určení výšky tohto zadost'učinenia zohľadnil svoju stabilnú judikatúru (napr. IV. ÚS 535/2013, I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, IV. ÚS 63/2020, IV. ÚS 109/2020, IV. ÚS 287/2020, IV. ÚS 313/2020), prihliadol pritom aj na satisfakčný charakter priznaných trov právneho zastúpenia, ako aj na už opísané predĺženie konania, ktoré bolo spôsobené procesným postupom sťažovateľa v napadnutom konaní, čo nebolo možné pripočítať na vrub okresnému súdu. V prevyšujúcej časti jeho ústavnej sťažnosti týkajúcej sa finančného zadost'učinenia teda rovnako nevyhoviel (bod 4 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

25. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania v celkovej sume 949,17 eur (bod 3 výroku tohto nálezu), t. j. v miere, v akej si ich uplatnil sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti.

26. Pri priznaní trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za dva úkony právnej služby podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom a podanie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy). Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2025 v sume 371 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky) a tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2025 v sume 14,84 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Súčasťou výslednej sumy je aj daň z pridanej hodnoty.

27. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového

poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. októbra 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu